Շարական XVII դարի Ս. Էջմիածնայ մատենադարանում

ԸՆՀՐԱԹԵՑՏ Ի ԲԱՐԵԿԵՐԴԵԼ

Մի հաղուագիւտ, համակրելի և գաղափարական յօբելեան ենք սկսում կատարել այսօր՝ հայ տառերի գիւտի 1500 ամեակի եւ հայկական տպագրութեան 400 ամեակի։ Սա ամեն կողմով բարձր է այն բոլոր յօբելեաններից, որ մենք մինչև այժմ կատարել ենք սա ոչ առանձին անհատի է վերաբերում, ոչ էլ մասնաւոր հիմնարկութեան, սա ընդհանրական է, համազգային։ Այս յօբելեանով մենք գալիս ենք մեր երախտագիտական յարգանքը մատուցանելու այն անմահ հոգիներին, որոնք տուին մեզ մեր ազգային գոյութիւնն ապահովող այդ հզօր գոյ ֆակտօրներից մէկը։—Եւ ահա այդ նուիրական տօնի առաջ մենք մեզ, բնականաբար, բարոյապէս պարտաւոր ենք համարում մի որ և է նշանաւոր գործով յաւերժացնել այդ թանկագին յօբելեանը։ Երկար ժամանակ է արդէն, որ մեր պարբերական մամուլը քննադատութեան նիւթ է դարձրել այդ յօբելեանը, կապելով դրա հետ դպրոցական ու դրականական ֆոնդերին վերաբերեալ խնդիրները։

Դրանք իրանց կարգին։

Սակայն մենք սրանով ուզում ենք կրկին յիշեցնել մի, ըստ երևոյթին, աննշան, բայց իրօք խիստ մեծ կարևորութիւն ունեցող խնդրի մասին, որն իբրև մի անբաժելի խրօնիքական հիւանդութիւն ժամանակ առ ժամանակ երևան է գալիս մեր մամուլի էջերում, աղմկում, իր գոյութեան մասին յիշեցնում և դարձեալ մոռացութեան մատնւում և անյայտանում...

Դա մեր տառերի վերանորոգման խնդիրն է։ Շատ է հնացել անմահ Մեսրոպի սքանչելի ստեղծագործութիւնը—մեր այբուբենը. նա պէտք ունի զտման, պարզութեան և կատարելագործման։ Նրա մէջ մրցրված է չափազանց շատ պայմանականութիւն, խիստ շատ է դժուարացել նրա ուսուցումը, տիրապետումը, ուղղագրութիւնը։ Առաջ են եկել ուղղագրութեան այլ և այլ հերձուածներ, որոնք ապացոյց են, թէ այլ ևս անհրաժեշտ է հարկաւոր բեֆորմը։ Ահա քառորդ դար է, որ կատաղի բանակռիւների նիւթ է ծառայում ու-ի, ւ-ի և վ-ի հարցը և նա սակայն դեռ շատ հեռու է իր բաւարար լուծումն ստանալուց։ Գրողը շարունակ կանգնած է լինում ո-ի և օ-ի, հ-ի և յ-ի, ե-ի և է-ի, ճ-ի և ջ-ի, ծ-ի և ձ-ի անվերջ առեղծուածների առաջ։ Երբեմն մի հնչիւնի համար ունենք եղել տասն (վ. ւ),

Ամենից ծանր ու պատվաբեր պարտականութիւնն ընկնում է հարկավ Էջմիածնում հիմնված, Վեհ Կաթողիկոսի հովանավորութեան տակ գործող կենդրոնական Ցանձնաժողովի վրայ, որի ծրագրած պայմաններում տեղի է ունենալու տօնակատարութիւնը։ Նրա խելացի և եռանդուն գործունէութիւնից է կախված տօնի յաջողութիւնը։ Նա շատ գործ ունի կատարելու՝ որպէս զի այս հազվադէպ, պանծալի, համազգային յօբելեանները արժանավայել կերպով տօնվեն և իրանց ցանկալի բարոյական և կուլտուրական հետքը թողնեն մեր կեանքում։

Սս. Մաղխասեանց

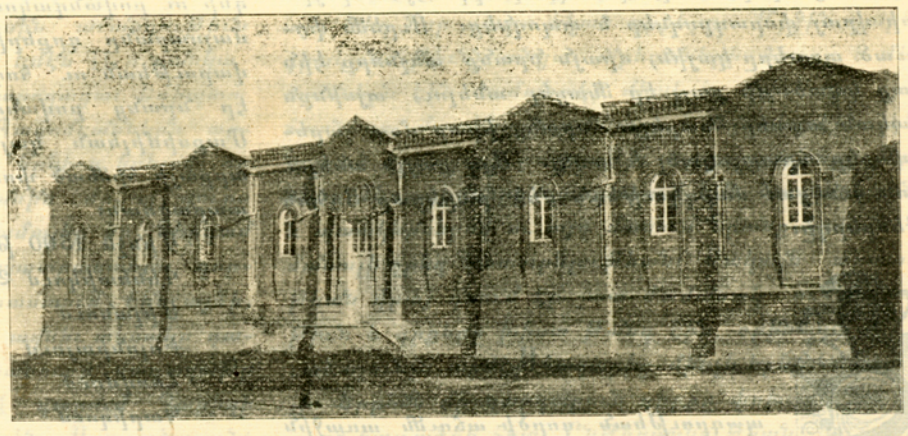

Ս. Էջմիածին. Հայրիկեան մատենադարան։

Ն. Նախիջեւան. Ս. Խաչ վանքը
Նշանաւոր 1860 թ. իր տպարանով։